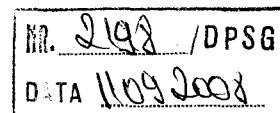

GUVERNUL ROMÂNIEI
PRIMUL – MINISTRU

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art.111 alin.(1) din Constituție, Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

referitor la propunerea legislativă intitulată *Lege privind cimitirele și serviciile funerare*, inițiată de nouă deputați din Grupurile parlamentare ale UDMR, PNL, PSD, PC, Minorităților Naționale și independenți (Bp. 279/2008).

I. Principalele reglementări

Prin această inițiativă legislativă se stabilesc „*drepturi, obligații și sarcini în legătură cu activități funerare, cimitire și crematorii umane*”, prevederile acesteia aplicându-se, potrivit art. 2 alin. (2):

- acelor biserici, culte și comunități religioase, administrații publice locale, operatori economici, fundații și asociații de utilitate publică care dețin în proprietate, administrare, întreținere cimitire în funcțiune sau închise, opere comemorative sau crematorii umane;

- acelor persoane fizice sau juridice care prestează servicii funerare, precum și activități legate de întreținerea, funcționarea cimitirelor, crematoriilor umane sau operelor comemorative.

II. Propuneri și observații

1. În conformitate cu *Ordonanța Guvernului nr.71/2002 privind organizarea și funcționarea serviciilor publice de administrare a domeniului public și privat de interes local, cu modificările și completările ulterioare*, înființarea, funcționarea și administrarea cimitirelor și crematoriilor constituie o activitate de utilitate și interes public care se desfășoară la nivelul unităților administrativ-teritoriale sub conducerea, coordonarea și controlul autorităților administrației publice locale.

Având în vedere că înființarea, organizarea și funcționarea cimitirelor și crematoriilor, precum și serviciilor funerare asociate, sunt circumscrise sferei serviciilor publice de interes local, reglementate de *Ordonanța Guvernului nr. 71/2002*, respectiv de *Legea serviciilor comunitare de utilități publice nr. 51/2006*, precizăm că este necesară corelarea soluțiilor cuprinse în propunerea legislativă cu prevederile acestor două acte normative.

De asemenea, menționăm că este necesară corelarea riguroasă a prevederilor propunerii legislative referitoare la amplasarea cimitirelor și crematoriilor cu dispozițiile *Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, cu modificările și completările ulterioare* și cu toate celelalte dispoziții normative cuprinse în actele normative de același nivel, care au legătură cu materia propusă spre reglementare. Cu titlu exemplificativ menționăm: *Legea administrației publice locale nr. 215/2001, republicată*, *Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă, cu modificările și completările ulterioare*, și *Legea nr. 677/2001 pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date, cu modificările și completările ulterioare*.

2. Procedura de concesiune a cimitirelor sau a crematoriilor aflate în proprietatea unităților administrativ-teritoriale și de desemnare a prestatorului căruia i se atribuie dreptul de administrare a acestora trebuie corelată cu prevederile *Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii, cu modificările și completările ulterioare*.

3. Este necesară clarificarea modului de stabilire a taxelor și tarifelor aferente serviciilor funerare prestate și a modului de supraveghere și control

al. acestora, precum și identificarea autorităților competente, motivat de caracteristicile de serviciu public al acestor prestații și de caracterul lor de monopol natural, impus de faptul că înhumarea sau incinerarea se pot efectua numai în locuri special amenajate și autorizate în condițiile legii.

4. Întrucât propunerea legislativă cuprinde prevederi care vizează în mod direct autoritățile administrației publice locale, având în vedere dispozițiile art. 8 din Legea nr. 215/2001, republicată, menționăm că, înainte de adoptarea oricărei decizii cu privire la soluțiile propuse, trebuie consultate și structurile asociative ale autorităților administrației publice locale.

De asemenea, întrucât în prezent peste 90% dintre cimitirele în funcțiune aparțin unităților de cult ale cultelor recunoscute, considerăm oportună consultarea acestora cu privire la prezenta propunere legislativă.

5. Având în vedere că materializarea soluțiilor propuse de inițiatori presupune suportarea unor cheltuieli suplimentare din bugetele locale, precizăm că în propunerea legislativă trebuia să fie introduse inclusiv dispoziții referitoare la modalitatea de asigurare a surselor de acoperire a majorării cheltuielilor bugetare pe care aplicarea acestei propuneri legislative le-ar presupune.

6. Potrivit Expunerii de motive, propunerea legislativă are ca scop reglementarea unitară, transparentă a activităților de înființare, funcționare, închidere a cimitirelor, precum și a serviciilor funerare.

Cu toate acestea, propunerea legislativă nu răspunde cerințelor enumerate, neexistând o corelare între terminologia din textul acesteia și reglementările legale în vigoare, cum ar fi:

- *Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor, cu modificările și completările ulterioare* (obligația înființării cimitirelor în fiecare localitate, organizarea cimitirelor astfel încât fiecare cult recunoscut să aibă un sector corespunzător în cadrul cimitirului);

- *Legea nr. 215/2001, republicată* (atribuțiile consiliului local privind administrarea domeniului public și privat al comunei, orașului, municipiului).

7. La **art. 1 alin. (1)**, expresia „*sunt obligați să colaboreze*” este de natură să înfrângă liberul acord necesar la încheierea unui eventual contract între părți, fiind necesară o reformulare a textului.

8. Apreciem că definițiile de la **art. 3** ar trebui completate și cu alte noțiuni care se regăsesc în cadrul acestei propuneri legislative, astfel la art. 4 alin. (1) *„operator de servicii publice”*, art. 21 *„spații autorizate”*, art. 28 alin. (2) *„declarația de primire”*, precum și la art. 33 alin. (2) lit. d) *„parametrii cantitativi și calitativi”*.

La **art. 3 lit. a)** propunem eliminarea precizării *„având caracter de spațiu verde”*.

Propunem completarea **art. 3** cu o nouă literă cu următorul cuprins:

„zone protejate: zone de locuit, zone balneoclimaterice, zone de odihnă și recreere, instituții social culturale, unități sanitare, unități de învățământ.”

9. Conform **art. 4 alin. (1)**, cimitirul poate să fie în proprietatea statului, administrației publice locale, bisericii, operatorului economic, operatorului de servicii publice. Din această enumerare a fost exclusă varianta în care cimitirul poate să fie proprietatea altui stat (exemplu: cimitirul musulman din București este proprietatea statului turc).

De asemenea, apreciem că **art. 4 alin. (2)** poate reprezenta o încălcare a dreptului de proprietate privată, deoarece impune pentru operatorul economic privat o limitare a dreptului său de proprietate în favoarea administrației publice locale, fără a preciza modalitatea în care autoritatea publică locală intră în posesia și proprietatea *„cotei părți”* menționate în acest articol.

10. Propunem completarea **art. 7** cu două noi alineate, alin. (4) și (5), cu următorul cuprins:

„(4) Distanța minimă admisă între zonele protejate și gardul care delimitează cimitirul este de 100 m.

(5) Cimitirele vor fi împrejmuite cu gard și cu o perdea de arbori.

Între morminte și gardul cimitirului va fi lăsată o zonă liberă de 3 m.”

11. La **art. 8 alin. (1)** propunem eliminarea literelor **c)** și **d)**.

Propunem reformularea **lit. e)** astfel:

„e) împrejmuirea cimitirului cu gard și delimitarea cu gard viu sau cu un șir de arbori nefructiferi, pentru a se opri accesul animalelor și pentru constituirea unei bariere ecologice.”

La **lit. f)** propunem înlocuirea sintagmei *„loc de luare a apei”* cu sintagma *„existența instalațiilor de alimentare cu apă potabilă curentă, utilizabile.”*

12. La **art. 9** propunem următorul text:

„Art. 9 Exhumarea cadavrelor se poate face după minimum un an de la data înhumării și numai în perioada 1 noiembrie -31 martie.

Osemintele pot fi deshumate în orice perioadă a anului, fără avizul autorităților de sănătate publică județene, respectiv a municipiului București, după 7 ani de la deces.”

13. Considerăm că propunerea legislativă ar trebui să conțină și prevederi în legătură cu desființarea și schimbarea destinației cimitirului. Astfel, desființarea sau schimbarea de destinație nu se pot face decât după trecerea unei perioade de timp de la înmormântarea ultimului înhumat ce a avut loc înainte de închiderea cimitirului, și numai după publicarea desființării cimitirului de către consiliul local se poate trece la deshumarea osemintelor și transportarea lor în alt cimitir, fixat în prealabil de organele administrative locale, în conformitate cu normele sanitare în vigoare. Desființarea cimitirului înainte de termenul respectiv se poate face numai cu obținerea avizelor prevăzute de legislația în vigoare.

La **art. 10** propunem următorul text:

„Art. 10 Desființarea și schimbarea destinației unui cimitir se fac numai după 30 de ani de la ultima înhumare și după strămutarea tuturor osemintelor.

Desființarea cimitirelor înainte de acest termen se face cu avizul autorităților de sănătate publică județene, respectiv a municipiului București.”

14. Apreciem că la **art. 11**, prin imposibilitatea micșorării spațiilor verzi din interiorul cimitirelor pentru crearea de noi locuri de înhumare, se pot crea premisele încălcării dreptului de proprietate garantat de Constituția României, republicată.

15. La **art. 12 lit. d)** propunem eliminarea din text a sintagmei *„încăperii frigorifice cu instalații aferente, a spațiilor de efectuare a autopsiei.”*

16. La **art. 17** considerăm că administratorul cimitirului poate retrage dreptul de folosință asupra locurilor de înhumare numai în cazul lit. c) și d), deoarece în cazul lit. a) dreptul de folosință încetează de drept la expirarea duratei de folosință a locului de înhumare, iar în cazul lit.b) are loc tot o

încetare a dreptului de folosință, și nu o retragere a dreptului de folosință din partea administratorului cimitirului.

Nu în ultimul rând, apreciem că în acest caz administratorul cimitirului ar putea notifica în scris pe titularii dreptului de folosință.

17. Cu privire la **art. 18 alin. (2)**, considerăm că prin interpretarea *per a contrario*, rezultă că în cazul înmormântărilor în cripte se pot utiliza sicrie sau accesorii confecționate din materiale care nu se descompun sau care poluează, ceea ce vine în contradicție cu principiul protejat de Constituție, republicată, prin art. 35, privitor la *dreptul la un mediu sănătos*.

Nu în ultimul rând, apreciem că art. 18 ar putea reglementa și situația în care în cazul când se dispun cercetări de către organele îndreptățite cu privire la cauzele decesului persoanei decedate pentru care s-a emis adeverința menționată și care se găsește depusă la capelă, înmormântarea putându-se face în acest caz pe baza dispozițiilor date de organele respective.

18. La **art. 21 alin. (2)** propunem reformularea textului, astfel:

„(2) În instituțiile de sănătate se interzice înființarea și funcționarea spațiilor pentru prestări de servicii funerare.”

La **alin. (3)** propunem reformularea textului, astfel:

„(3) Se interzice orice formă de publicitate pentru firmele prestatoare de servicii funerare în incinta instituțiilor de sănătate. La biroul de întocmire a formalităților pentru persoanele decedate în instituția respectivă se poate afișa lista alfabetică a firmelor furnizoare de servicii funerare cu adresa și numărul de telefon.”

19. În legătură cu **art. 23 alin. (2)**, apreciem că formularea „nu poate refuza eliberarea avizului” este improprie, fiind de preferat definirea precisă a cerințelor minime pentru eliberarea avizului menționat la acest articol.

20. Propunem eliminarea **art. 24** deoarece personalul din conducerea instituțiilor de sănătate publică are un alt statut reglementat de *Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, cu modificările și completările ulterioare*.

21. Cu privire la **art. 26**, apreciem că prin condițiile impuse privind fondul de garantare constituit pentru plata despăgubirilor datorate în cazul neîndeplinirii sau îndeplinirii defectuoase a prestărilor de servicii funerare

se poate aduce o atingere a drepturilor privitoare la libertatea economică, garantate de Constituție, republicată. Mai mult, nu este suficient motivat și detaliat modul cum se va face plata din acest fond, cine și cum administrează și utilizează acest fond, precum și regimul juridic al acestuia.

În acest caz, considerăm că pentru neîndeplinirea sau îndeplinirea defectuoasă a prestărilor de servicii funerare intervine răspunderea contractuală, nefiind necesară impunerea unor condiții suplimentare de garantare.

22. În legătură cu **art. 27**, considerăm că trebuie să conțină și prevederea că transportul persoanelor decedate din cauza unor boli contagioase se poate face numai pe baza certificatului eliberat de un medic specialist în medicină legală sau anatomie patologică și adeverința de înhumare eliberată de administrația publică locală.

23. Considerăm că această propunere legislativă ar trebui să conțină și reglementări cu privire la exhumări. Astfel, exhumările și reînhumările se fac de administrațiile cimitirelor, în prezența familiei persoanei decedate sau a unui reprezentant al acesteia și a administratorului cimitirului, cu respectarea normelor sanitare antiepidemice. Exhumarea cadavrelor și transportul lor se face numai după 7 ani de la înhumare și nu necesită autorizație sanitară. Deschiderea mormintelor și deshumarea cadavrelor înainte de împlinirea termenului de 7 ani se va face numai cu avizul organelor sanitar veterinar și antiepidemice teritoriale. Pentru cazurile prevăzute de legea penală, exhumarea se va putea face indiferent de data când a avut loc înhumarea numai pe baza autorizației eliberată de procuror sau de instanța de judecată și cu notificarea unui reprezentant al familiei decedatului la data fixată de aceste organe.

Cu privire la acțiunile privitoare la incinerare, considerăm că soluțiile propuse pot fi completate cu prevederi suplimentare, dar necesare acestei operațiuni. Astfel, crematoriile din subordinea administrațiilor cimitirelor pot realiza următoarele:

- executarea operațiunilor premergătoare incinerării;
- incinerarea cadavrelor umane;
- depozitarea și conservarea urnelor cu cenușă;
- alte operații specifice incinerării cadavrelor;
- identificarea urnelor.

24. Propunem completarea **art. 28** cu trei noi alineate, **alin. (3)-(5)**, astfel:

„(3) În cazurile de deces prin boli transmisibile, carantabile se vor lua măsurile de prevenire a răspândirii infecției impuse de inspecțiile sanitare de stat județene și a municipiului București; transportul acestor cadavre se va face numai cu avizul sanitar de transport eliberat de autoritățile de sănătate publică județene și a municipiului București.

(4) Transportul cadavrului în afara localității în care s-a produs decesul se face după îmbălsămare, într-un sicriu al cărui fund este acoperit cu materiale absorbante, este impermeabil și închis etanș.

(5) Transportul internațional al cadavrelor umane din țară în străinătate se face pe baza unui pașaport de transport mortuar eliberat de către autoritățile de sănătate publică județene și a municipiului București, unde s-a produs decesul sau exhumarea.

Transportul internațional al cadavrelor se va face în sicriu impermeabilizat, închis ermetic, al cărui fund este acoperit cu un strat de 5 cm grosime din materii absorbante (rumeguș, turbă), îmbibate într-o soluție dezinfectantă. Sicriul se depune într-o ladă din lemn, bine etanșeizată.”

25. Propunem reformularea **art. 37** după cum urmează:

„Art. 37 La data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă Capitolul 10, Normele de igienă privind înhumarea, transportul și deshumarea cadavrelor umane din Ordinul Ministrului Sănătății nr. 536/1997 pentru aprobarea Normelor de igienă și a recomandărilor privind mediul de viață al populației, precum și alte dispoziții contrare legii.”

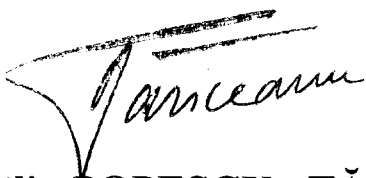
26. Considerăm că Expunerea de motive nu respectă prevederile art. 30 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare, fiind insuficient motivată în legătură cu impactul socio-economic, cu efectele asupra mediului macroeconomic, de afaceri, social și asupra mediului înconjurător, inclusiv evaluarea costurilor și beneficiilor, consultările derulate în vederea elaborării propunerii legislative, organizațiile și specialiștii consultați, esența recomandărilor primite, precum și măsurile de implementare - modificările instituționale și funcționale la nivelul administrației publice centrale și locale.

27. Referitor la noțiunile prevăzute de **art. 14 alin. (2)**, pentru un plus de claritate și pentru a nu intra în conflict cu prevederile art. 7 alin. (4) din Legea nr. 24/2000, republicată, sugerăm revederea textului, deoarece în redactarea actuală nu este suficient de conturat ce se înțelege prin „*împovărează peste măsură*”. Reiterăm propunerea și pentru **art. 17 lit. d)** și **art. 23 alin. (2) lit. c)**. De altfel, și titlul capitolului „*Diverse*” este superfluu și inadecvat limbajului normativ, fiind necesară o reformulare a acestuia.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Având în vedere considerentele menționate, **Guvernul susține adoptarea acestei inițiative legislative sub rezerva însușirii amendamentelor de la pct. II.**

Cu stimă,

Călin POPESCU - TĂRICEANU

Domnului senator **Nicolae VĂCĂROIU**

Președintele Senatului